

T.a.v. de informateurs prof. dr. E. Dijkgraaf en drs. R. van Zwol
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betalingsgegevens
IBAN NL55 INGB 0677 9218 45
KvK 27177094

Pagina
1/4

Datum 8 april 2024
Ons kenmerk 20240030
Uw kenmerk --
Behandeld door Jamila Bakkers, Public Affairs
CC --
Betreft Input informatiegesprekken

Geachte heer Dijkgraaf, geachte heer Van Zwol,

Apothekers dragen vanuit de openbare apotheken, de apotheken in het ziekenhuis en tal van andere plekken bij aan het hoge niveau van de Nederlandse farmaceutische patiëntenzorg. Het is zaak dat die zorg voor patiënten kwalitatief goed is, en dat ook blijft met het oog op de toekomst. Ook de toegankelijkheid en de betaalbaarheid zijn voor ons zorgstelsel van cruciaal belang. Vanuit de praktijkervaring van apothekers en hun expertise als medicatiespecialist geven we u graag vier aanbevelingen mee om te betrekken bij uw gesprekken met de betrokken partijen:

- 1. Verbeter de beschikbaarheid van geneesmiddelen**
- 2. Versterk de zorgfunctie van de apotheek en apotheker**
- 3. Zorg voor een duurzaam en toekomstbestendig verzekerd geneesmiddelenpakket**
- 4. Optimaliseer gegevensuitwisseling en digitalisering in de zorg**

1. Verbeter de beschikbaarheid van geneesmiddelen

Het tekort aan antibiotica, het tekort aan antibiotica voor kinderen en meest recent het tekort aan salbutamol; het zijn schrijnende voorbeelden die grote groepen kwetsbare patiënten raken. En de aantallen tekorten zijn hoger dan ooit. KNMP Farmanco telt 2292 tekorten over 2023, tegenover 1514 in 2022. Door de geneesmiddelentekorten staat de apotheekzorg in Nederland enorm onder druk.

De geneesmiddelentekorten raken vele patiëntengroepen. Zo blijkt uit een impactanalyse van de apothekersorganisatie dat zo'n 5 van de 13 miljoen medicijngebruikers in Nederland zijn geconfronteerd met de gevolgen van tekorten. Een recent voorbeeld zijn kwetsbare patiënten met ernstige benauwdheidsklachten die zeer geraakt worden door het tekort aan salbutamol. Voor astmapatiënten die salbutamol aerosolen gebruiken, is het wisselen naar een andere toedieningsvorm niet wenselijk.

Daarnaast is overstappen op een ander soort inhalator niet altijd mogelijk. En voor kleine kinderen en ouderen is er zelfs geen alternatief.

Om de medicamenteuze behandeling van patiënten toch te kunnen voorzetten is per openbare apotheek bijna een volledige fte per week bezig om oplossingen te vinden voor geneesmiddelentekorten. Dat is 1 fte die in die tijd niet aan andere farmaceutische zorg kan besteden. Met de toch al krappe arbeidsmarkt leidt dat tot nog hogere werkdruk.

De geneesmiddelentekorten vragen om uw politieke aandacht. De KNMP pleit dan ook voor het volgende.

- Geef de markt meer ruimte bij een tekort, zoals het opschorten van het voorkeursbeleid van de zorgverzekeraar en het tijdelijk gedogen om bereidingen door te leveren.
- Creëer werkbare oplossingen voor apothekers bij de omgang met tekorten, zoals omzetting naar een alternatief geneesmiddel zonder nieuw recept van de voorschrijver, en sneller en vaker tekortenbesluiten of een alternatieve oplossing voor import zonder tekortenbesluit.
- Verbeter de concurrentiepositie van de Nederlandse markt ten opzichte van andere Europese landen.

2. Versterk de zorgfunctie van de apotheek en apotheker

Samen met de huisarts kunnen apothekers bijdragen aan verdere verbetering van de kwaliteit van zorg. Dat geldt ook voor het verminderen van zorg in tweede of derde lijn. Het potentieel van de apotheekzorg wordt echter belemmerd door de huidige vorm van bekostiging. Daarom pleit de KNMP ervoor om de bekostiging deels te verschuiven naar een populatiebekostiging.

Voorts roept de apothekersorganisatie op om de opleiding tot openbaar apotheker op dezelfde wijze te bekostigen als de opleiding tot bijvoorbeeld huisarts. Op dit moment draagt de beroepsgroep, als enige Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG)-beroep, de volledige kosten voor de eigen beroepsopleiding. En dat terwijl met het oog op de toekomst het opleiden van openbaar apothekers en het behoud van apotheekpersoneel van groot belang zijn.

Verder is het zaak dat de loonachterstand van het apotheekpersoneel wordt ingelopen. De apothekersorganisatie vraagt u om financiële middelen aan het macrokader te daarvoor toe te voegen en te oormerken. De apotheektarieven zijn namelijk het onderhandelingsresultaat tussen apotheken en zorgverzekeraars, en de financiële ruimte moet in de onderhandelingen niet anders worden ingezet.

- Zorg voor een herinrichting van de bekostiging van de apotheek die meer recht doet aan de zorgfunctie van de apotheker. Ruim een gedeelte van deze bekostiging in voor populatiebekostiging (bijvoorbeeld via een abonnementstarief).
- Bekostig de apotheek voor het voeren van consulten (bijvoorbeeld voor het ondersteunen van de patiënt bij het stoppen van sommige geneesmiddelen, het verbeteren van therapietrouw of tussentijdse medicatiechecks).
- Bekostig de opleiding van openbaar apothekers overeenkomstig met de opleiding tot huisarts of tandarts (artikel 3 van de Wet BIG-beroepen).
- Voeg financiële middelen toe aan het macrokader en oormerk deze om de loonachterstand van het apotheekteam ten opzicht van andere zorgaanbieders te dichten.

3. Zorg voor een duurzaam en toekomstbestendig verzekerd geneesmiddelenpakket

Bijna 90% van de openbaar apothekers signaleert minimaal wekelijks dat er sprake is van zorgmijding. Ten opzichte van 2019 zien we bijvoorbeeld een stijging van 15%. Dat blijkt uit de KNMP-monitor Zorgmijding 2023. De KNMP pleit daarom voor een duurzaam en toekomstbestendig verzekerd geneesmiddelenpakket.

Financiële besparingen realiseren door meer geneesmiddelen uit het basispakket te halen en voor eigen rekening van de patiënt te laten komen, dat is wat de KNMP betreft niet de weg vooruit. Een eerdere versoering van het basispakket leidde tot een verschuiving naar duurdere zorg die wel werd vergoed. En bij niet vergoede geneesmiddelen bestaat het risico op zorgmijding.

Met de toename van het gebruik van relatief nieuwe en dure geneesmiddelen komt het budget voor apotheekzorg verder onder druk te staan. De kosten van deze middelen zijn de afgelopen jaren sterk gestegen en zullen in 2023 boven de 1,5 miljard euro uitkomen. Dit is ongeveer een derde deel van het totale budget voor apotheekzorg. Omdat het per geneesmiddel meestal om een relatief klein aantal patiënten gaat, is het extra zaak om gepast gebruik te stimuleren en stijging van de kosten niet negatief te laten drukken op de reguliere patiëntzorg.

- Behoud goedkope geneesmiddelen in het verzekerde pakket om duurdere zorg te voorkomen.
- Investeer in de generieke geneesmiddelenmarkt met een aanpassing of een alternatief voor het preferentiebeleid.
- Zorg voor scherpe en uitvoerbare voorwaarden bij (de toelating) dure geneesmiddelen met een financieel risico op ondoelmatig gebruik.
- Neem de zorgprestaties voor de uitgave van receptgeneesmiddelen op in het verzekerde pakket; ongeacht de pakketstatus van het geneesmiddel.

4. Optimaliseer gegevensuitwisseling en digitalisering in de zorg

Apothekers zijn medicatiespecialisten en kunnen een goede inschatting maken of het gebruik van een specifiek geneesmiddel geen onnodige ongewenste effecten teweeg zal brengen. Daarvoor is toegang noodzakelijk tot alle factoren die invloed hebben op de werking van het geneesmiddel. Het systematisch verzamelen, vastleggen, toepassen en delen met betrokken zorgverleners van gegevens is dan onontbeerlijk. Alleen zo kan er beoordeeld worden of patiënten een verhoogd risico lopen.

Apothekers lopen ertegen aan dat de overdracht van medicatiegegevens alleen is toegestaan met de uitdrukkelijke toestemming van de patiënt. Wij vragen u zich ervoor in te spannen dat uitwisseling van medicatiegegevens mogelijk is via het 'geen bezwaar'-systeem. Wetgeving daarvoor is in voorbereiding en moet zo snel mogelijk worden behandeld.

- Continueer de ingezette plannen rondom medicatieoverdracht en vernieuwing van het medicatieproces om gegevensuitwisseling in de zorg te verbeteren;
- Maak gegevensuitwisseling mogelijk via het 'geen bezwaar'-systeem (wetgeving in voorbereiding).

Uiteraard zijn wij bereid om deze brief nader toe te lichten. Daarvoor kunt u ook contact opnemen met Jamila Bakkers, Public Affairs, telefoonnummer is 06 51 258 210.

Met vriendelijke groet,

Aris Prins, openbaar apotheker
Voorzitter KNMP